Šifra kandidata:

Državni izpitni center

M 0 9 2 5 3 1 1 1

JESENSKI IZPITNI ROK

FILOZOFIJA

Izpitna pola 1

Četrtek, 27. avgust 2009 / 120 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Kandidat dobi dva konceptna lista in dva ocenjevalna obrazca.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.
Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati naloge, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalna obrazca). Svojo šifro vpišite tudi na konceptna lista.

Izpitna pola vsebuje 15 esejskih naslovov, od katerih izberite enega. Esej naj obsega najmanj 600 besed. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 22.

Pišite **v izpitno polo** z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom. Pred esej prepišite številko in naslov eseja, ki ste ga izbrali. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napačno besedo ali poved prečrtajte in jo zapišite na novo. Nečitljivo besedilo bo ocenjeno z nič (0) točkami. Osnutek eseja pišite na konceptna lista. Osnutek se ne upošteva pri ocenjevanju.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 12 strani, od tega 2 prazni.

© RIC 2009

Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia

Prazna stran

NAVODILA ZA PISANJE ESEJA

Izmed 15 filozofskih naslovov izberite enega in napišite esej, ki naj bo dolg najmanj 600 besed. Bodite pozorni na **analizo ključnih pojmov** (in na problematizacijo njihove samoumevnosti) ter na razlago in **argumentacijo stališč**, ki jih boste v eseju predstavili. Pri razlagi in utemeljevanju uporabite **konkretne primere**, oprite pa se seveda na **filozofske perspektive**, ki ste jih obravnavali na pripravah. V eseju obravnavajte **vsaj dva pogleda** na dani problem. Pri tem se od zdravorazumskega načina, ki niza različna mnenja, poskusite dvigniti do filozofskega premisleka o **temeljih posameznega pogleda**.

VPRAŠANJE STVARNOSTI

1. Razpravljajte o trditvi: To, da naredim, kar hočem, ni nujno znamenje svobode, saj je moja volja lahko popolnoma določena z mojimi predhodnimi izkustvi.
2. Razpravljajte o trditvi: Pojmi, kakršni so bit, bistvo in pojav, so le nepopoln poskus z jezikom opisati stvarnost, saj se ta po svojem bistvu izmika vsaki opredelitvi.
3. Razpravljajte o trditvi: Značilnost človekovega položaja v svetu je absurd(nost).

VPRAŠANJE SPOZNANJA

4. Razpravljajte o trditvi: Do vednosti ne moremo priti ne zgolj z dvomom ne zgolj z brezpogojnim zaupanjem v dane trditve, vednost izhaja iz pravega odnosa do obeh skrajnosti.
5. Razpravljajte o trditvi: Ali je neko mnenje resnično, nam ne morejo povedati čutila, temveč samo razum.
6. Razpravljajte o trditvi: Filozofija je danes lahko samo pomočnica znanosti, sama pa ne more priti do nobenega resničnega spoznanja.

VPRAŠANJE MORALE

7. Razpravljajte o trditvi: Pogled, da je dobro življenje tisto, ki je v skladu z nekim absolutno veljavnim vodilom, nam v morali ne more pomagati, saj je realnost preveč raznovrstna, da bi lahko vedeli, katero ravnanje nam splošno pravilo v danem položaju narekuje.
8. Razpravljajte o trditvi: Vsaka družba ima svoja moralna pravila, zato se filozofi motijo, ko poskušajo najti splošno veljavna moralna načela.
9. Razpravljajte o trditvi: Moralnost ravnanja je določena s smotrom človekovega bivanja (ki je delovanje v skladu z vrlino), ne pa z moralno dolžnostjo.

POSAMEZNIK IN SKUPNOST

10. Razpravljajte o trditvi: V demokraciji ni treba omejevati oblasti: če jo podpira večina, lahko oblast v demokraciji dela, kar hoče.
11. Razpravljajte o trditvi: Kazen mora biti sorazmerna s prekrškom, zato njen cilj ne more biti poboljšanje ali prevzgoja prestopnika.
12. Razpravljajte o trditvi: Obstoj državne oblasti je utemeljen, dokler oblast varuje naravne pravice posameznika.

FILOZOFIJA RELIGIJE

13. Razpravljajte o trditvi: Med resnično vero in znanostjo ni protislovij. Kadar vera nasprotuje znanosti, postane praznoverje.
14. Razpravljajte o trditvi: Če bi bil Bog dober, bi želel popolnoma osrečiti svoja bitja, in če bi bil Bog vsemogočen, bi mogel storiti, kar si želi. Toda ustvarjena bitja niso srečna. Zaradi tega Bogu primanjkuje bodisi dobrote bodisi moči ali obojega.
15. Razpravljajte o trditvi: Mistično izkustvo v resnici ni nič skrivnostnega, je le zavedanje Božje navzočnosti.

ŠTEVILKA IN NASLOV ESEJA

Prazna stran